

Udskriftsdato: 15. december 2025

2014/1 BTB 39 (Gældende)

Betænkning over Forslag til folketingsbeslutning om en fødevare- og landbrugspakke

Ministerium: Folketinget

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om en fødevare- og landbrugspakke

[af Erling Bonnesen (V), René Christensen (DF) og Daniel Rugholm (KF) m.fl.]

1. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 2. december 2014 og var til 1. behandling den 27. januar 2015. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 4 møder.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 2 spørgsmål til fødevareministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (S, RV, SF og EL) indstiller beslutningsforslaget til *forkastelse* ved 2. (sidste) behandling.

Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget mener, at landbrugserhvervet i Danmark kan blive sundt og robust. Også selv om landbruget efter rekordstore driftsresultater i 2012 og 2013 netop nu står i betydelige vanskeligheder på grund af den manglende afsætning i Rusland, og fordi dansk landbrug jo stadig lider kraftigt under gældsbyrden, der blev opbygget i 00'erne. SF's politik er grundlæggende den samme som den, Natur- og Landbrugskommissionen fremlagde i april 2013.

Det er muligt, og det skal fortsat være muligt at sikre både bedre økonomi og større produktion i landbruget samtidig med mere natur, biodiversitet og bedre miljø. Vi har i årevis arbejdet for at indføre den samme type regulering, som Natur- og Landbrugskommissionen foreslår, hvor det er den konkrete miljøpåvirkning, der reguleres, i stedet for en generel regulering. SF er derfor også meget enig med formanden for Natur- og Landbrugskommissionen, når han i forordet til rapporten fra kommissionen skriver:

»Samfundet og de grønne interesser må acceptere, at landbruget som alle andre erhverv skal have lov til at udvikle sig. Ligesom landbruget må anerkende, at det omgivende samfund har brug for en rig natur og et rent miljø. Der er mange muligheder for at finde løsninger, som både kan give udvikling i landbrugserhvervet, beskytte miljøet og skabe mere og rigere natur. Natur, miljø og vækst er ikke nødvendigvis modsætninger, men kan og skal arbejde sammen. Gode løsninger kræver et godt samarbejde mellem de forskellige interesser. Ingen kan få det hele. Alle vil vinde ved at tænke i helheder, balancer og kompromisser. Det kræver lederskab og politisk ansvarlighed.«, jf. http://www.naturoglandbrug.dk/slutrapport_2013.aspx?ID=52071

Desværre må det konstateres, at VKO nu i valgåret 2015 med beslutningsforslaget klart markerer, at det ikke er det, de ønsker. VKO har i stedet valgt at stille vælgerne i udsigt, at man vil fortsætte blokpolitikken på landbrugsområdet på bekostning af miljø, natur og klima. VKO ønsker ikke en ny start for naturen og landbruget. VKO forsøger at fastholde et forældet billede af miljøkrav som den eneste eller største udfordring for et økonomisk bæredygtigt landbrug. VKO bliver dermed selv en del

af problemet i stedet for en del af det lederskab, der udviser den politiske ansvarlighed, som Natur- og Landbrugskommissionens efterlyser.

Hvordan skal en svineproducent, der ikke har haft overskud siden 2006 og indtil 2013 har opnået et samlet underskud efter skat på 86 mio. kr. og en samlet gæld på 214 mio. kr. kunne få gavn af mere vandforurening og flere klimagasser fra flere svin? I store dele af landbruget er der en udbredt tro på, at vækst og investeringer i udvidelser altid løser alle problemer, og det er den tro, som beslutningsforslaget tager udgangspunkt i. Man lader som om, at bankerne igen vil finansiere landbruget på samme vilkår, som da gældsbyrden voksede under VKO-regeringen, bare miljøreglerne lempes.

Forslagene fra VKO vil, hvis de overhovedet er gennemførlige og gennemføres af et nyt folketingsflertal, medføre markante tilbageskridt. Det fremgår af en besvarelse fra miljøministeren med bidrag fra klima-, energi- og bygningsministeren, jf. MIU alm. del – svar på spm. 100.

VKO's forslag om fjernelse af de reducerede gødningsnormer, randzonerne, de 60.000 ha efterafgrøder, som erstattede de 140.000 ha målrettede efterafgrøder, og restriktionerne på jordbehandling i efteråret vil betyde, at kvælstofforureningen gradvis fra 2015 til 2017 vil øges med 10.000 t om året og vil øge udsivningen med 18 pct., medmindre der vedtages andre virkemidler.

VKO vil kompensere for ophævelsen af gødningsnormerne ved at måle kvælstof i fjorde og kyster og tilsyneladende afskaffe modelberegninger over kvælstoffets omsætning og udledning på vej til grundvand og fjorde og kyster. VKO vil derfor ikke kunne vurdere udviklingen af kvælstof i grundvandet og dermed, om grænseværdien på 50 mg/l overskrides, hvilket netop vil være konsekvensen i flere områder, jf. MIU alm. del – svar på spm. 100.

Dette gælder særlig inden for nitratsfølsomme indvindingsområder, hvor vi ved, at grundvandet er sårbart over for nitratudvaskning. Her vil en øget udvaskning i størrelsesordenen 7-15 mg/l mange steder være kritisk. Men også uden for de nitratsfølsomme indvindingsområder vil en øget nitratbelastningen i det anslåede omfang kunne give problemer med nitratforurening af drikkevandet. Såfremt kommunerne i indsatsplanerne til sikring af drikkevandsinteresserne skulle kompensere for en øget tilførsel af nitrat fra landbruget, vil det medføre merudgifter for vandforbrugerne.

VKO vil helt afskaffe tvungen brug af efterafgrøder som generelt virkemiddel til at nedbringe kvælstofforureningen. VKO har allerede i 2014 aftalt med regeringen at afskaffe den målrettede brug af efterafgrøder, som VKO indførte med »Grøn Vækst« i 2009. Sagt på en anden måde: VKO har fået fjernet den eneste målrettede regulering, som VKO selv har gennemført, og vil nu helt fjerne efterafgrøder som generelt virkemiddel.

Forslaget om at ændre harmonikravet for svin fra 1,4 til 1,7 dyreenheder vil føre til øget fosforoverskud på markerne og med tiden til øget udvaskning. Det er dårlig udnyttelse af en begrænset ressource og vil føre til øget import af kunstgødning for at erstatte tabet af fosfor.

Forureningen med klimagasser vil ifølge Klima-, Energi- og Bygningsministeriet øges med i størrelsesordenen op til 1 mio. ton CO₂-ækvivalenter i 2020. Det er jo ganske meget, i betragtning af at man nu (oktober 2014) mangler ca. 2 mio. tons i at nå 40 pct. reduktion i 2020. I Detektor på DR 2 den 12. marts 2015 har eksperter anfægtet Klima-, Energi- og Bygningsministeriets tal, fordi de ikke mener, at forslaget vil føre til øget svineproduktion. Omvendt har Venstres formand, Lars Løkke Rasmussen, allerede sidste sommer sagt, at forslaget vil føre til en forøget mængde slagtesvin på den »gode side af en million«, jf. <http://www.dr.dk/Nyheder/Penge/2014/06/15/094906.htm>, hvilket fuldstændig svarer til skønnet fra Landbrug & Fødevarer. Hvis VKO og landbrugets organisation har ret, vil forureningen med CO₂ øges med op til 1 mio. tons. Hvis det derimod er et blålys fra VKO, og der ikke produceres flere svin, vil klimaforureningen fra den samlede landbrugspakke fra VKO være cirka det halve.

For en god ordens skyld skal det nævnes, at forslagene om øget kvælstofforurening ikke kan gennemføres uden kompenserende tiltag, hvis Danmark ikke skal bryde EU-lovgivningen, herunder vandrammedirektivet og nitratdirektivet. Da VKO foreslår at fjerne de mest omkostningseffektive tiltag, man i dag har til rådighed, vil det selvsagt blive dyrere for både landbruget og samfundet. Det er også tvivlsomt, om

Danmark uden videre kan forhøje dyreenhederne for svin, da de danske grænser er en del af en aftale med Europa-Kommissionen om dispensation for den danske gennemførelse af nitratdirektivet.

SF kan derfor ikke støtte forslaget og opfordrer forslagsstillerne til at tage udfordringen op i stedet for at opstille falske modsætninger mellem erhverv og miljø.

Et *mindretal* i udvalget (V, DF og KF) indstiller beslutningsforslag til *vedtagelse uændret*.

Venstres, Dansk Folkepartis og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget opfordrer regeringen til at anerkende, at fødevareerhvervet står i en historisk vanskelig situation med potentielt meget alvorlige konsekvenser for vækst og beskæftigelse i Danmark. Det gælder ikke mindst i områderne uden for de store byer, hvor fødevareerhvervet mange steder er det bærende grundlag for beskæftigelsen i den private sektor.

Dårlige rammevilkår for dansk landbrug kombineret med den aktuelle ruslandskrise og opbremsningen i Kinas efterspørgsel efter fødevarer har medført, at mange landbrug, skønnet ca. 15 pct. af de danske bedrifter, er i alvorlige økonomiske vanskeligheder, og antallet af konkurser i landbruget er steget væsentligt de seneste måneder.

Situationen i landbruget og fødevaresektoren er blevet forværret siden fremsættelsen af dette beslutningsforslag, og V, DF og KF opfordrer derfor regeringen til at støtte beslutningsforslaget om en fødevarer- og landbrugspakke, der kan kickstarte en ny vækst og optimisme i fødevareerhvervet lige nu, hvor der er meget brug for det.

I tilknytning til den debat, der har været om beslutningsforslaget, har der været påstande om, at dette forslag skulle medføre kraftige forringelser for miljøet og naturen. Det kan mindretallet naturligvis afvise. V, DF og KF ønsker selvfølgelig fortsat at passe godt på vores natur og miljø, samtidig med at fødevareerhvervet kan skaffe indtjening til Danmark ved den store eksport, som overstiger 100 mia. kr. Det handler om at få vækst og beskæftigelse i balance med miljø og natur. Det kan godt lade sig gøre med brug af ny viden og nye teknologiske løsninger.

Samtidig har der fra fødevareministeren fejlagtigt været fremsat påstande om, at vi med beslutningsforslaget vil forringe dyrevelfærden. Disse påstande kan mindretallet klart afvise.

Samtidig opfordrer forslagsstillerne regeringen til at standse og omgøre de tiltag, regeringen har besluttet, og som forværrer de økonomiske vanskeligheder for fødevareerhvervet, bl.a.:

- Regeringens aktuelle forslag om vandplaner, der vil reducere landbrugsproduktionen flere steder.
- Regeringens forbud mod gødskning og sprøjtning på §3-arealer.
- Regeringens forslag om ensidig dansk reduktion af ammoniakudledning med 24 pct., mens EU-gennemsnittet er på 6 pct.

Et *andet mindretal* i udvalget (LA) vil stemme hverken for eller imod beslutningsforslaget.

Alternativet, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Jesper Petersen (S) Bjarne Laustsen (S) Karin Gaardsted (S) Orla Hav (S)

Pernille Rosenkrantz-Theil (S) Mette Reissmann (S) Simon Kollerup (S) Helle Løvgreen Mølvig (RV)

Lone Loklindt (RV) Ida Auken (RV) Lisbeth Bech Poulsen (SF) Trine Mach (SF)

Per Clausen (EL) nfmd. Henning Hyllested (EL) Lars Dohn (EL) Erling Bonnesen (V)

Thomas Danielsen (V) Henrik Høegh (V) Jacob Jensen (V) Hans Christian Schmidt (V)

Jan E. Jørgensen (V) Esben Lunde Larsen (V) Tina Nedergaard (V) René Christensen (DF) fmd.

Susanne Eilersen (DF) Mette Hjermand Dencker (DF) Dennis Flydtkjær (DF) Mette Bock (LA)

Daniel Rugholm (KF)

Alternativet, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Det Konservative Folkeparti (KF)	8
Socialdemokratiet (S)	47	Alternativet (ALT)	1
Dansk Folkeparti (DF)	22	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Radikale Venstre (RV)	17	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Sambandsflokkurin (SP)	1
Enhedslisten (EL)	12	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Liberal Alliance (LA)	9		

Oversigt over bilag vedrørende B 39

Bilagsnr.	Titel
1	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af forslaget
2	Tidsplan for udvalgets behandling af forslaget
3	1. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende B 39

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om udpegning af de tekster i nitratdirektivet, som umuliggør denne form for kvælstofregulering, jf. ministerens svar på spørgsmål nr. S 371, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om redegørelse for de dyrevelfærdskonsekvenser i Danmark af, at EU-regler implementeres på niveau med den mindst restriktive implementering i vores nabolande, til fødevareministeren, og ministerens svar herpå